

НАЦИОНАЛЕН ИНСТИТУТ ПО МЕТЕОРОЛОГИЯ И ХИДРОЛОГИЯ

ПРИ БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ

ОПЕРАТИВЕН ХИДРОМЕТЕОРОЛОГИЧЕН

БЮЛЕТИН

А В Г У С Т 1992 г.

София, 1992 г.

УВАЖАЕНИ СПЕЦИАЛИСТИ И РЪКОВОДИТЕЛИ,

Вие разполагате с поредния месечен хидрометеорологичен бюлетин. В него е направен месечен обзор на основни процеси и явления от метеорологична, агрометеорологична, хидрологична и екологична гледна точка за територията на страната. Оперативната информация, набирана от националната мрежа на НИМХ, дава възможност за бърза и обща преценка на влиянието на тези явления и процеси върху различни сфери от икономиката и обществения живот.

С благодарност ще приемем Вашите отзиви и препоръки в:
СЕКТОР "ЕФЕКТИВНОСТ И МАРКЕТИНГ", тел.72-22-71 (вътр.320, 262)
1184 София, бул."Цариградско шосе" 66, Н И М Х.

НАЦИОНАЛНИЯТ ИНСТИТУТ ПО МЕТЕОРОЛОГИЯ И ХИДРОЛОГИЯ

включващ и НАЦИОНАЛНАТА ХИДРОМЕТЕОРОЛОГИЧНА СЛУЖБА с филиалите си в Плевен, Варна, Пловдив и Кюстендил е с предмет на дейност:

- метеорологични, агрометеорологични и хидрологични информации, данни и анализи за химическото и радиоактивно замърсяване на въздуха и водите
- краткосрочни, средносрочни и месечни прогнози за проявяванията на времето, и хидросферата, замърсяването на въздуха и водите
- агрометеорологични прогнози за фенологичното развитие и формиране на добиви от земеделските култури
- изследвания и активни въздействия върху градови процеси
- обезпечаване с научно-приложни изследвания, експеримент, разработки, методики и технологии на различни дейности в селското стопанство, транспорта, енергетиката, строителството, туризма, проектирането, водното стопанство, търговията, екологията, гражданската отбрана и други изследователски работи в областта на природните и инженерните науки.
- експертни оценки, експертизи и продукти на информатиката

ТАЗИ ОПЕРАТИВНА И ИЗСЛЕДОВАТЕЛСКА ДЕЯНОСТ

- повишава икономическата полза от стопанската дейност и комфорта на живота
- спомога за взимане на оптимални управленчески решения
- способствува за намаляване на щетите и жертвите от неблагоприятни хидрометеорологични явления
- допринася за международния обмен на хидрометеорологичната информация
- участва в световния мониторинг на изменението на климата и състоянието на атмосферата и хидросферата

I. ПРЕГЛЕД НА ВРЕМЕТО

1. СИНОПТИЧНА ОБСТАНОВКА. През първата половина от месеца (1 - 15.VIII) гореща и суха въздушна маса определяше времето в България. Страната се намираще под влиянието на антициклонално барично поле. Преобладаваше слънчевото време. Между 4 и 7.VIII временни увеличения на облачността имаше главно над планинските райони. На отделни места прегърня и преваля. Това се дължеше на слаба неустойчивост на атмосферата. През целия този период максималните температури в местата с надморска височина под 550-600 м бяха над 30°C. Преобладаващият интервал на най-високите дневни температури беше най-често между 31 и 36°C.

На 16 и 17.VIII през страната премина слабоизразен студен атмосферен фронт от северозапад. На места преваля и прегърня, но нямаше съществени валежи. Максималните температури се понижиха с около 4-5°C и в повечето райони те бяха между 29 и 34°C, в Североизточна България - около 27°C.

Периодът 18 - 23.VIII се определяше от антициклонално разнито барично поле. Отново се установи слънчево и горещо време с максимални температури между 32 и 37°C.

Под влияние на студен фронт от северозапад още в първия ден на периода 23 - 25.VIII в Западна България се разви значителна купесто-дъждовна облачност и на много места в късните следобедни часове паднаха краткотрайни, но интензивни валежи, придружени от гръмотевици. Вятърът от запад - северозапад се усили. На 24.VIII на изолирани места в Източна България падна град. Температурите се понижиха и максималните бяха между 27 и 32°C. На 25.VIII в цялата страна се установи слънчево и тихо време.

През последните дни на месеца (26 - 30.VIII) отново се установи слънчево и горещо време с преобладаващи максимални температури между 32 и 37°C.

Това време се развиваше отново в антициклон.

Само на 31.VIII в следствие на преустройство на баричното поле към относително безградиентно циклонално, в централните райони на страната прегърня и преваля в следобедните часове. Максималните температури се понижиха с около 3-4°C.

2. ТЕМПЕРАТУРА НА ВЪЗДУХА. През август нямаше значителни колебания на температурите - средноденоножните (предимно между 22 и 27°C) по-често бяха с 2-3°C по-високи от нормалните. Слаби понижения на температурите имаше в началото на месеца, на 7, 17 и 24 август, когато средноденоножните бяха близки до нормалните.

Средните месечни температури за август са между 22 и 27°C, в Сандански 27,9°C, а в планините - предимно от 10 до 15°C, на вр.Мусала 7,7°C, т.е. с

1 до 3,5°C по-високи от нормалните за месеца.

Най-високите температури през август (между 32 и 37°C, на н. Шабла 29,7°C, в планините предимно между 20 и 25°C, на вр.Ботев 17,0°C, на вр.Мусала 14,4°C) бяха измерени предимно около 22.VIII, а най-ниските (между 11 и 17°C, във високите части на планините - между 5 и 10°C, на вр.Мусала 3,2°C) - предимно в началото на месеца.

3. **ВАЛЕЖИ.** Валежите през август бяха твърде малко - в много райони изобщо не е валило. Краткотраен дъжд, придружен с гръмотевични бури имаше в отделни места на 6, 16, 22 и 24.VIII.

Броят на дните с валеж 1 и повече литра на квадратен метър в повечето райони е 1, в припланинските и планинските райони - до 3-4. Преобладава максимален денонощен валеж до 5 l/m². Само в отделни станции той е повече - в Шумен 35 l/m², на вр.Мургаш 32 l/m², в София 28 l/m², в Драгоман 27 l/m², на вр.Снежанка 25 l/m², в Кистендил 23 l/m², във В.Търново 21 l/m², н.Емине 18 l/m²) и е измерен предимно около 24.VIII.

Месечната сума на валежите в по-голямата част на страната е до 10 l/m² (до 20% от нормата), в някои припланински и планински части - до 40 l/m² (до 70% от нормата). Най-големи са валежите в Драгоман 57 l/m², във В.Търново 45 l/m², в Шумен 41 l/m², на вр.Мургаш 39 °C, на вр.Ботев 31 l/m², на вр.Снежанка 35 l/m², на Черни връх и София 28 l/m², в Кистендил 23 l/m².

4. **СИЛЕН ВЯТЪР.** През август средната скорост на вятъра беше по-малка от нормалната. Условия за усиляване на вятъра имаше само в отделни дни - около 4, 17, 24 и 30.VIII. Около тези дни вятърът достигна скорост 14 м/с и повече (силен вятър) само в отделни райони. Броят на дните със силен вятър е 0 или 1.

5. **ОБЛАЧНОСТ И СЛЪНЧЕВО ГРЕЕНЕ.** Средната облачност (между 1 и 2 десети от небосвода, в планините около 3 десети) е с 1-3 десети по-малко от нормата. Слънчевото греене в равнините беше между 330 и 370 h, а в планините - между 270 и 320 h. Ясните дни (предимно между 20 и 25, във Кърджали 17, в Пловдив 27 дни) са значително повече от нормата, а мрачните (в повечето райони 0, на вр.Мусала и вр.Ботев 3 дни) са по-малко от нея.

6. **ОСОБЕНИ ЯВЛЕНИЯ.** Тази година времето през август беше необичайно сухо и твърде горещо - в много места не е валило, а в равнините максималните температури почти през целия месец бяха по-високи от 30°C. На 15 и 16.VIII на места в Източна България имаше необичайно гъста мъгла - видимостта в Разград беше ограничена до 30 м, а в Добрич - до 45 м. Вълнението в района на н. Калиакра на 30.VIII достигна 4 бала. Сведения за паднали градушки с локални щети има в райони от Североизточна България на 4, 5 и 24-25.VIII, и във Видинско, Великотърновско, Пловдивско и Старозагорско на 23 и 31.VIII.

II. СЪСТОЯНИЕ НА ПОЧВАТА, ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ КУЛТУРИ И ХОД НА ПОЛСКИТЕ РАБОТИ

1. **СЪСТОЯНИЕ НА ПОЧВАТА.** Настъпило засушаване продължи и се задълбочи и през август. През повечето дни от месеца и за повечето райони на страната повърхностният почвен слой бе сух и състоянието му бе неподходящо за обработки. Падналите валежи в началото на третото десетдневие на месеца в някои райони на Западна и Североизточна България временно подобриха условията за извършване на повърхностни обработки.

Процесът на намаляване на водните запаси в почвата продължи. Запасите продуктивна влага в слоя 0 - 20 см при културите продължи да намалява и в повечето райони бяха най-често между 3 - 10 мм, а общия воден запас представляваше 50 - 60 % ППВ, което затрудняваше развитието им. При някои сльнчогледи, царевици и ямцерни продуктивната влага след първото десетдневие на месеца напълно се изчерпи и беше равна на нула. Постепенно през месеца намаляха водните запаси и в еднометровия почвен слой. Към 27.VIII в крайдунавските райони на Североизточна, Централна и Северозападна България, както и северната част на Тракийската низина, запасите продуктивна влага бяха едва 10 - 25 мм, а общия воден запас представляваше 50 - 58 % от ППВ - крайно недостатъчно за развитието на земеделските култури. В останалите райони на страната те бяха още по-ниски - между 0 - 10 мм и съответно 42 - 50 % от ППВ, което сериозно затрудняваше развитието на всички земеделски култури (вж приложена карта).

2. **СЪСТОЯНИЕ НА ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ КУЛТУРИ.** Агрометеорологичните условия през август поставиха на изпитание сухоустойчивите качества на земеделските култури. Максималните температури в отделни дни достигнаха и до 35 - 37°C, което временно блокираше развитието им. Постепенно добе гледаните царевици преминаха през млечна, восьъчна, а в края на месеца и през начало на пълна зрялост. Някои от царевиците, за които не се подсигуриха поливни води, бяха силажирани (вж приложена карта).

Полският фасул узря още през първото десетдневие, след което бе прибран. Повечето от сльнчогледите узряха до края на месеца. При захарното цвекло настъпи техническа зрялост.

Зреенето на плодовете при ранните и средно ранните овощни сортове се ускори. Около средата на месеца настъпи физиологическа зрялост при най-ранните сортове грозде, а при повечето от останалите бе наблюдавано прошарване на зърната.

3. **ХОД НА ПОЛСКИТЕ РАБОТИ.** През повечето дни условията бяха подходящи за работа на полето. Горещините около обедните часове затрудняваха прибирането на зреещите зеленчуци. Приклички прибирането на есенните посеви и

освобождането на площите. Поливането на нуждаещите се култури продължи през целия месец.

III. ЗАМЪРСЯВАНЕ НА ВЪЗДУХА

Денонощните наблюдения на замърсяването на въздуха в пункта на НИМХ в кв. "Младост 1" показват сравнително ниско съдържание на серен и азотен двуокис през изтеклия месец. Няма дни със среднодневни концентрации над средноденонощната предельно допустима концентрация (ПДК) и общо за периода стойностите са под многогодишните средни месечни стойности (МСМС) за август. Еднократната ПДК за азотен двуокис е надвишена само веднъж - на 20 август в 9 часа.

Докато за замърсяването със серен и азотен двуокис рядко се достигат нулеви стойности, то характерна особеност в хода на концентрациите на фенол и сероводород е редуването на нулеви и сравнително високи стойности. Едно от обясненията за тази картина е различият режим на източниците на тези газове и разположението им спрямо пункта на измерване. По-високите стойности се наблюдават в обедните часове, когато условията за разпространение на пренеси на по-голяма територия са по-благоприятни. Средноденонощните концентрации на сероводород надвишават ПДК на 7, 19, 22, 23 и 24.VIII, а средно за месеца съдържанието на сероводород и фенол е по-ниско от съответните МСМС.

■ АКТИВНИ ВЪЗДЕЙСТВИЯ

В 6 дни през месеца са провеждани въздействия от системата полигони за борба с градушките (1 към НИМХ-БАН и 9 към Министерството на земеделието) върху градови процеси над територии от Северозападна и Южна България. Град без щети е регистриран в 4 от тези дни, а с незначителни щети - в 2 дни и само в защитаваните площи на 3 от полигоните.

■ ДРУГИ ПОСЛЕДСТВИЯ

Продължителните периоди с горещо и сухо време бяха благоприятни за възникване на пожари. По данни на ГУ на Гражданска защита през месеца 2 882 по-крупни пожара са нанесли щети за над 4 318 000 лв. като е имало 7 ранени и 3 жертви. Хасковска област е с най-голям брой крупни пожари.

"Б"

Таблица 1

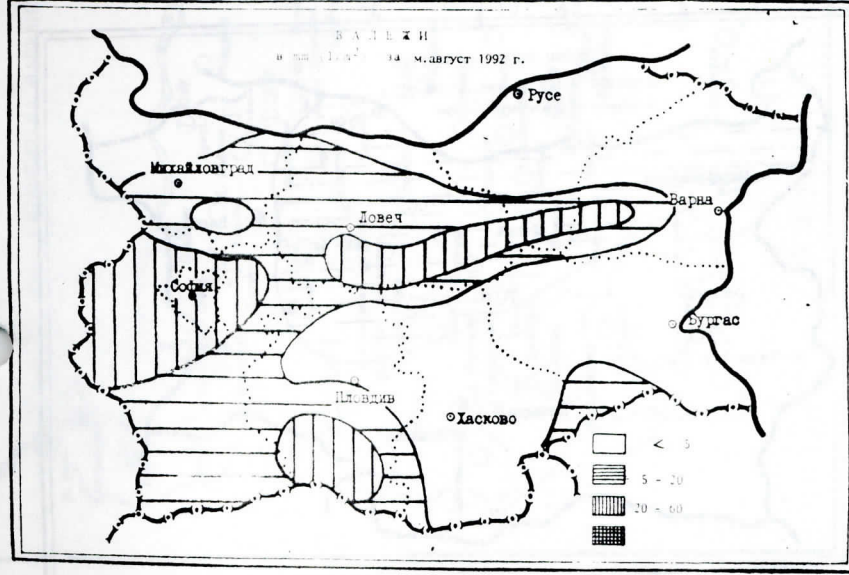
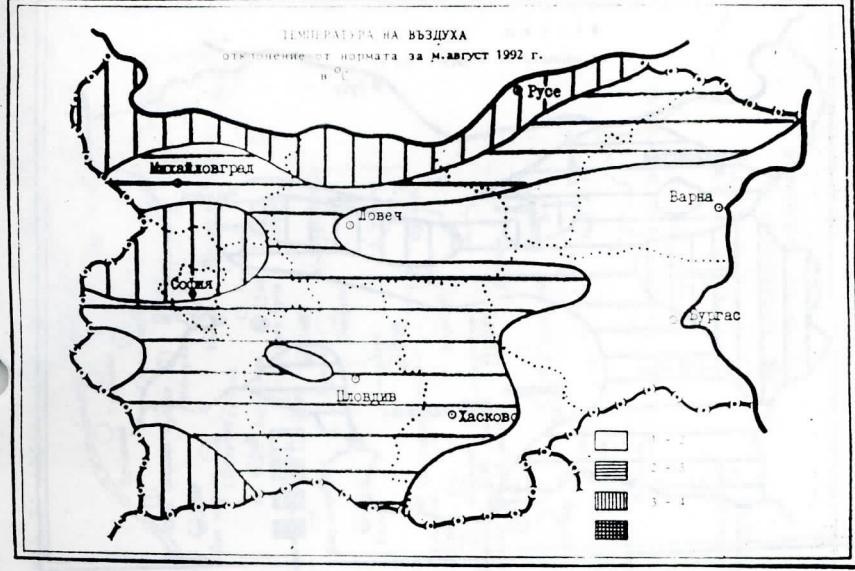
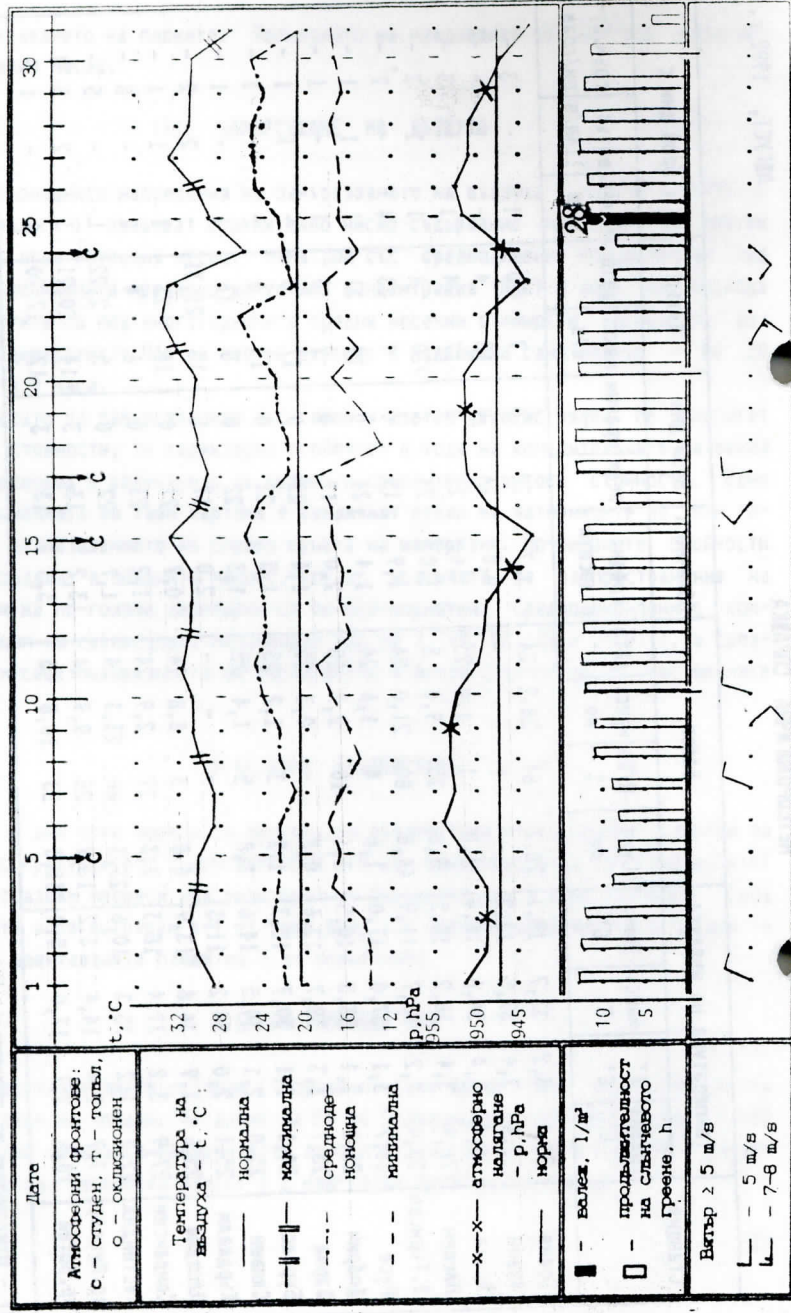
МЕТЕОРОЛОГИЧНА СПРАВКА

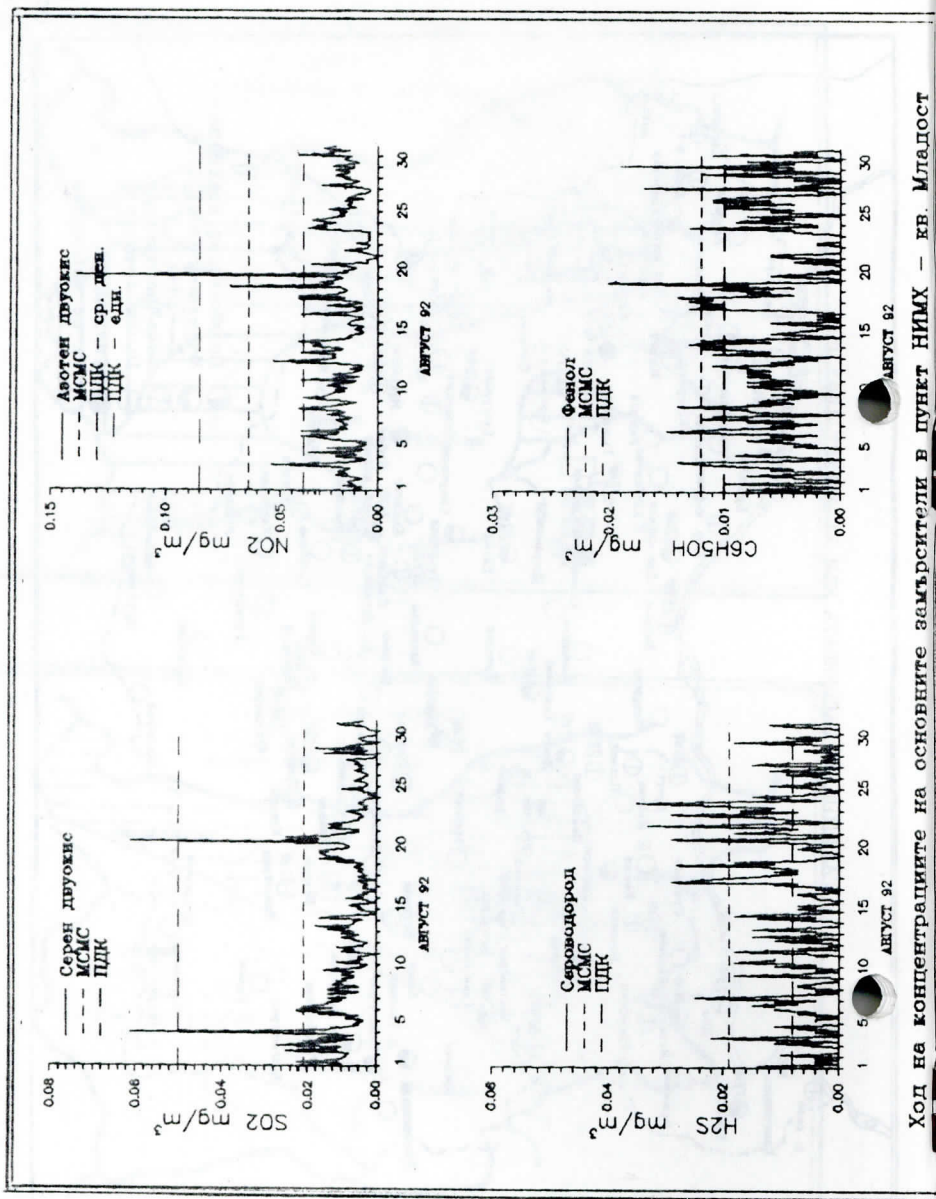
АВГУСТ, 1992 г.

Станция	Температура на въздуха			Валеж			Облачност		Брой дни		Вятър		Брой дни с		
	средна С°	ΔТ С°	накс. С°	сума мм	Q/Op %	накс. мм	дата	средна в десети	ясни мрачни	накс. м/с	дата	валех >1мм	вятър >14м/с	грмн.бу- ри/град	
София	23,4	3,2	33,7	28,2	64	28,2	24	1,7	22	0	7	1	-	3	
Видин	25,4	3,4	37,5	-	-	-	-	0,8	24	0	18	-	1	-	
Враца	25,4	3,4	34,6	1,0	1	1,0	23	1,6	21	0	17	1	1	3	
Плевен	26,4	3,4	36,2	9,6	25	9,0	5	1,0	23	0	>20	1	2	3	
В. Търново	23,4	1,2	36,7	44,8	80	21,0	24	1,9	19	0	9	4	-	2	
Русе	26,7	3,1	37,0	1,6	4	1,6	24	1,4	24	0	14	1	1	1	
Добрич	22,8	2,1	33,5	3,1	10	2,7	25	2,0	19	0	9	1	-	1	
Варна	23,7	1,3	32,7	0,3	-	0,3	25	1,4	22	0	17	-	1	1	
Бургас	24,1	1,1	30,7	1,2	3	1,2	25	1,5	22	0	12	-	-	1	
Сливен	25,0	2,1	34,5	1,8	5	1,4	25	1,3	22	0	9	1	-	1	
Кърджали	25,1	2,0	34,2	-	-	-	-	2,0	17	1	15	-	2	2	
Пловдив	25,6	2,9	34,8	8,8	3	8,8	24	0,7	27	0	14	1	1	1	
Сандански	27,9	3,2	37,4	7,3	27	2,9	24	1,2	23	0	6	2	-	8	
Кжстендил	22,7	1,2	35,3	23,3	66	23,3	24	1,7	22	0	5	2,22	-	5	
вр. Мусала	7,7	2,4	14,4	12,9	28	9,9	24	3,2	13	3	14	20,21	3	5	
вр. Ботев	10,6	2,7	17,0	31,3	23	16,8	5	3,3	13	3	12	17,20	4	1	

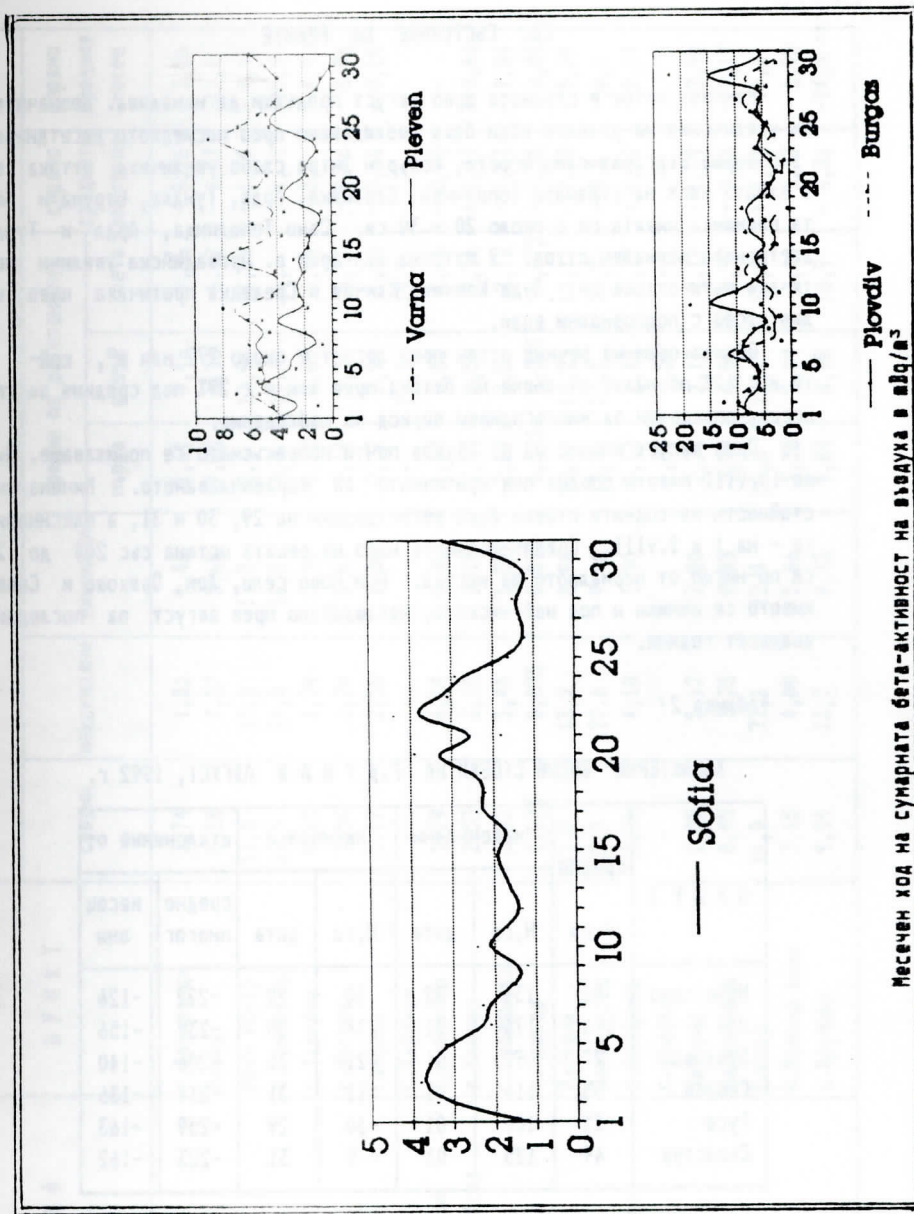
ΔТ - Отклонение от месечната норма на температурата ; Q/Op - Процент от нормата на месечната валежна сума.

ХОД НА МЕТЕОРОЛОГИЧНИТЕ ЕЛЕМЕНТИ В СОФИЯ ПРЕЗ М. АВГУСТ 1992 Г.

Ход на концентрациите на основните замършители в пункт НИМХ - кв. Младост

Месечен ход на сумарната бета-активност на въздуха в Bq/m³ — Plovdiv - - - - Varna

IV. СЪСТОЯНИЕ НА РЕКИТЕ

Речният отток в страната през август продължи да намалява. Незначителни увеличения на речните води бяха наблюдавани през последното десетдневие.

В Северна България само Огоста, Искър и Янтра слабо увеличиха оттока си. В южната част на страната Тополница, Сазлийка, Арда, Тунджа, Струма и Места повишиха нивата си с около 20 - 30 см. Само Тополница, Арда и Тунджа достигнаха нормален отток. В Източна България р. Провадийска увеличи почти два пъти оттока си. Луда Камчия, Камчия и Средецка протичаха през целия месец с поднормални води.

Общият обем на речния отток през август е около 272 млн м³, който е с 60% по-малък от обема на оттока през мли и с 29% под средния за този месец, определен за многогодишен период на наблюдение.

През август нивото на р. Дунав почти непрекъснато се понижаваше. Около 10.VIII нивото спадна под критичното за корабоплаването. Минималните стойности на водните стоежи бяха регистрирани на 29, 30 и 31, а максималните - на 1 и 2.VIII. Средномесечното ниво на реката остана със 204 до 259 см по-ниско от нормалното за месеца. При Ново село, Лом, Оряхово и Свищов нивото се понижи и под най-ниското, наблюдавано през август за последните двадесет години.

Таблица 2

ХАРАКТЕРНИ ВОДНИ СТОЕЖИ НА Р. Д У Н А В АВГУСТ, 1992 г.

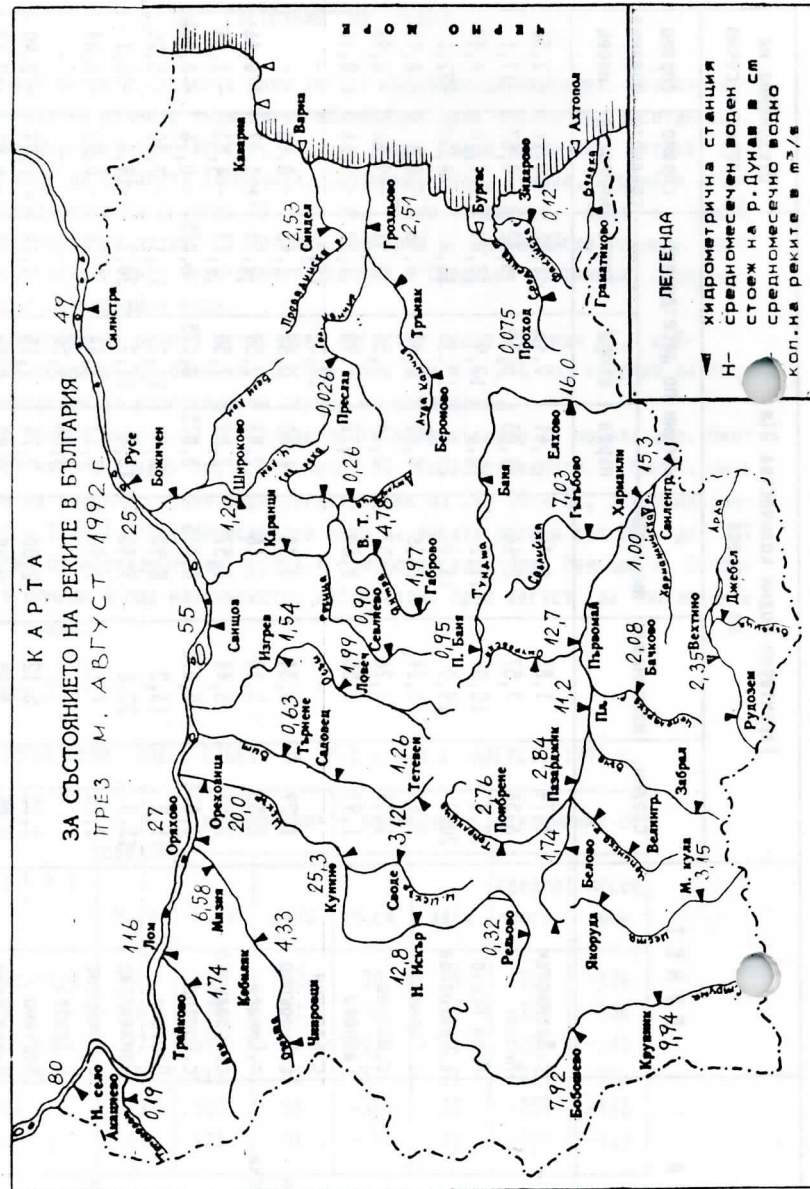
П У Н К Т	средни		максимални		минимални		отклонение от		
	Н, см	Н, см	дата	Н, см	дата	средно многог	месец ми		
Ново село	80	134	02	30	29	-222	-126		
Лом	116	174	01	74	30	-232	-156		
Оряхово	27	92	01	-21	31	-206	-140		
Свищов	55	116	01	11	31	-214	-136		
Русе	25	100	01	-30	29	-259	-163		
Силистра	49	125	01	-9	31	-223	-162		

Таблица 3

ХИДРОЛОГИЧЕН РЕЖИМ НА РЕКИТЕ

АВГУСТ, 1992 г.

РЕКА	ПУНКТ	Характерни водни количества Q (л/с) за месеца						Отклонение на Q средно месечно	
		средни	максимални	минимални	средни по десетдневия			спрямо средното многогодишно	спрямо предния месец
					първа	втора	трета		
Лом	с. Василевци	1,74	1,83	1,46	1,61	1,46	1,56	- 0,26	- 2,56
Огоста	Мезия	6,58	7,57	5,60	7,03	6,38	6,32	- 0,57	-17,1
Искър	Нови Искър	12,8	15,0	11,2	12,6	12,9	13,0	+ 1,10	- 4,40
Искър	с. Ореховица	20,0	29,0	16,0	23,9	19,3	16,7	- 4,30	-22,8
Вит	с. Търнене	0,63	1,24	0,38	0,82	0,60	0,48	-10,1	- 8,91
Осън	с. Изгрев	1,54	3,26	0,57	2,14	1,58	0,91	- 9,66	- 8,96
Янтра	Габрово	1,97	2,58	1,80	2,22	1,90	1,80	- 0,66	+ 0,16
Янтра	с. Каранци	-	-	-	-	17,3	15,7	-	-
Черни Лом	с. Широково	1,29	4,34	0,30	1,60	0,85	1,43	- 0,90	-
Провадийска	г. Синдел	2,53	3,10	2,18	2,48	2,59	2,51	+ 1,47	+ 0,46
Камчия	с. Гроздьово	2,52	3,48	1,57	2,89	2,50	2,13	- 4,53	- 1,04
Средецка	с. Проход	0,075	0,075	0,075	0,075	0,075	0,075	- 0,36	- 0,008
Марица	Пловдив	11,2	13,2	8,90	12,4	10,2	11,1	- 7,30	- 5,20
Марица	Свиленград	15,3	22,6	9,40	13,4	11,7	20,7	-19,8	-36,1
Тополница	с. Помбрене	2,76	4,10	1,90	3,13	2,44	2,70	- 0,32	- 8,84
Върбица	с. Джебел	-	-	-	4,86	4,56	-	-	-
Арда	Дехтино	2,35	5,12	2,00	2,74	2,15	2,19	- 1,29	- 2,90
Тунджа	Павел баня	0,95	1,25	0,85	0,94	0,94	0,97	- 0,53	- 2,17
Тунджа	Елахово	16,0	22,1	12,4	14,8	15,1	17,9	+ 8,58	-10,6
Места	м. Моина кула	3,15	4,00	2,66	3,38	2,89	3,18	- 3,77	- 6,95
Струма	с. Крушик	9,94	13,7	4,13	9,84	8,98	10,9	- 4,36	-14,5

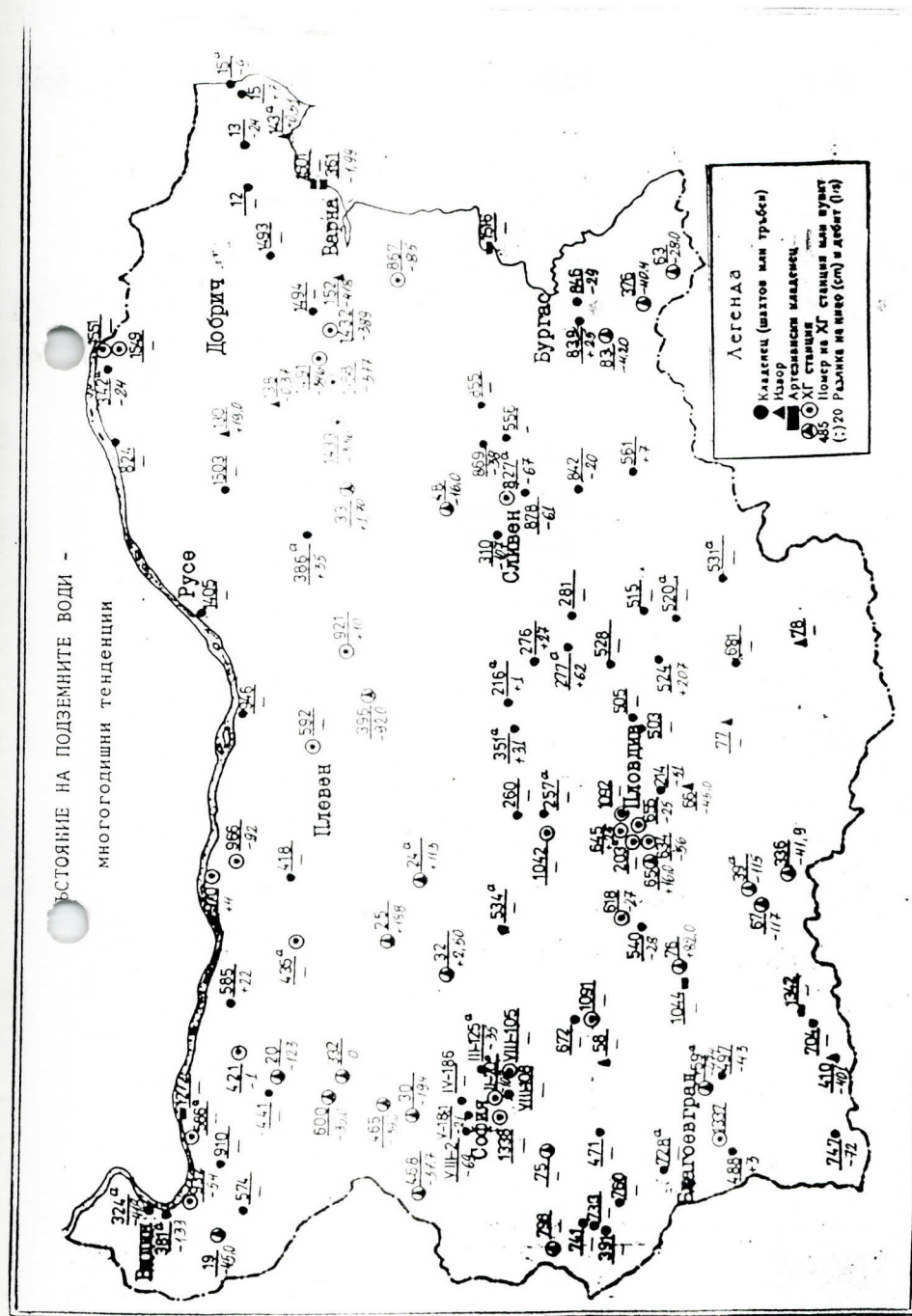
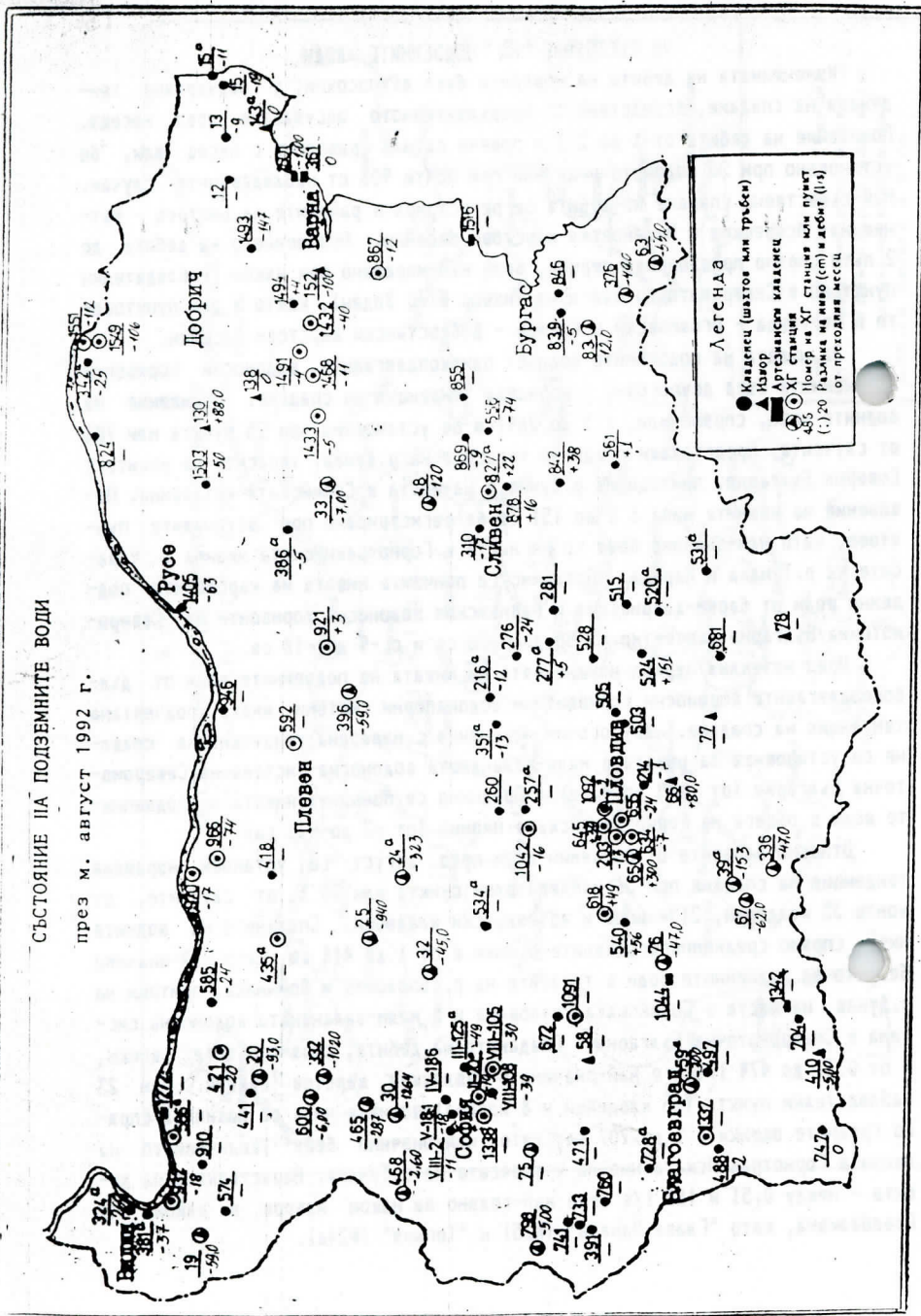
V. СЪСТОЯНИЕ НА ПОДЗЕМНИТЕ ВОДИ

Измененията на дебита на изворите бяха двупосочни, с подчертана тенденция на спадане, вследствие от продължителното засушаване през месеца. Понижение на дебита от 1 до 2-3 и повече пъти в сравнение с месец юли, бе установено при 26 водоизточници или при почти 90% от наблюдаваните случаи. Най-съществено спадане на дебита се регистрира в районите на Бистрец - Мътнишкия, Искрецкия и Милановския карстови басейни. Повишението на дебита до 2 пъти спрямо предходният период, беше най-изразено при някои наблюдателни пунктове в Североизточна България (извор №130 Воден), както и за пунктовете в Перуцица - Огняновски и Куклен - Добростански карстови басейни.

За нивата на подземните води от плиткозалягащите водоносни хоризонти измененията бяха двупосочни с изразена тенденция на спадане. Понижение на водните нива, спрямо юли, с 1 до 269 см бе установено при 25 пункта или 78% от случаите, представящи предимно терасите на р. Дунав, терасите на реките в Северна България, притоци на р. Дунав и на места в Софийската котловина. Повишение на водните нива с 1 до 151 см бе регистрирано при останалите пунктове, като най-значимо беше то на места в Горнотракийската низина и терасите на р. Тунджа и Марица. Предимно се понижиха нивата на карстовите подземни води от барем-хотривския и сарнатския водоносни хоризонти на Североизточна България съответно с -50 до -106 см и с -9 до -18 см.

През изтеклия период измененията на нивата на подземните води от дълбокозалягащите водоносни хоризонти и водонапорни системи инаха подчертана тенденция на спадане. Двупосочни изменения с изразена тенденция на спадане се установиха за нивата в малн-валанджката водоносна система на Североизточна България (от -143 до 4 см). Предимно се понижиха нивата на подземните води в обсега на Горнотракийската низина (от -2 до -16 см)

Относно запасите от подземни води през август се установи изразена тенденция на спадане при 56 наблюдателни пункта или 70% от случаите, от които 35 кладенци, 21 извора и артезиански кладенци. Спадането на водните нива спрямо средномногогодишните оценки е от 1 до 418 см, като най-значимо беше то за подземните води в терасите на р. Тополовец и Войнишка, притоци на р. Дунав, на места в Софийската котловина и в малн-валанджката водоносна система в Североизточна България. Спадането на дебита, спрямо същите оценки, е от 0.37 до 474 1/5 и е най-значимо в Разложкия карстов басейн. При 23 наблюдателни пункта (15 кладенци и 8 извора) водните нива се повишиха спрямо средните оценки с 1 до 207 см, като най-значимо беше увеличението на места в Горнотракийската низина и терасата на р. Тунджа. Нарастването на дебита - между 0.51 и 188 1/5 беше най-голямо за някои извори в района на Предбалкана, като "Глава Панега" (№25) и "Топлия" (№24а).

Директор НИИХ доц. к.ф.н.н. В. Андреев
Телефон: 88-03-80 ; Факс. 88-44-94
Телефони: централа 72-22-71/5
Сектор "Прогнози", вѣтр.236, дир. 72-23-63
Сектор "Ефективност и маркетинг", вѣтр.320, 262

Подготвили материалите за броя:

Част I: И. Василев, к.г.н. Л. Латинов, И. Иванова
Част II: Н. Кадѣнков
Част III: к.ф.н. Е. Бѣчварова,
Част IV: инж. К. Кирова
Част V : к.г.н. М. Мачкова

Редактор к.ф.н. П. Симеонов
Коректор к.ф.н. П. Симеонов
Технически редактор М. Павалийски
Формат 700 x 1000/16
Порѣчка (експериментална)
Тираж 22

Печатница при
Национален институт по метеорология и хидрология
1184 София, бул. "Цариградско шосе" 66